



Warszawa, 8/05/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz Kochanowski

RPO-586888-X/2008/PM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Waldemar Pawlak

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki

Wielce Szanowny Panie Premierze

W związku z niedawną awarią energetyczną, która objęła Szczecin oraz większość Województwa Zachodniopomorskiego, pragnę wyrazić swoje zaniepokojenie stanem bezpieczeństwa energetycznego Polski i związanymi z tym zagrożeniami.

W dniu 8 kwietnia b.r., w wyniku awarii energetycznej, kilkaset tysięcy mieszkańców Szczecina oraz Województwa Zachodniopomorskiego pozbawionych zostało prądu. W skrajnych przypadkach usuwanie awarii trwało ponad 7 dni. Spowodowało to niemalże całkowity paraliż w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców, szkół, szpitali, organów administracji publicznej, banków, zakładów przemysłowych, transportu publicznego i innych podmiotów. Odwoływano lekcje, egzaminy gimnazjalne, planowane operacje, brakowało wody, nie można było wypłacać pieniędzy w oddziałach banków i z bankomatów. W Zakładach Chemicznych Police brak prądu groził katastrofą z uwagi na możliwość wybuchu nieschładzanych zbiorników z amoniakiem. W konsekwencji powstały trudne do oszacowania straty finansowe.

W związku z awarią energetyczną w mediach analizowano nie tylko przyczyny jej zaistnienia, lecz wskazywano na katastrofalną sytuację infrastruktury energetycznej w Polsce i związane z tym zagrożenia. W społecznej dyskusji głos zabrali również eksperci. Zdaniem prof. Krzysztofa Żmijewskiego, połowa linii, które przesyłają energię bezpośrednio do odbiorców, nie spełnia standardów. Mają one ponad 400 tys.

km długości, z czego 150 tys. km wymaga natychmiastowej wymiany. Konieczna jest również modernizacja około 50 tys. km sieci średniego napięcia. Inny istotny problem dotyczy elektrociepłowni miejskich. Nie są one bowiem przygotowane do pracy niezależnie od sieci, czyli w razie odcięcia zasilania. Problem ten dotyczy na przykład ciepłowni warszawskich, należących do szwedzkiego koncernu Vattenfall'. W ocenie prof. Żmijewskiego, 40 % ludności Polski, przede wszystkim zamieszkującej na północy kraju, zagrożonych jest taką awarią, jaka miała miejsce w Szczecinie. Problem stanowi mała liczba linii przesyłowych biegnących na północ z południa kraju, gdzie znajduje się większość elektrowni. Ten tzw. pień energetyczny z liniami o napięciach 200 tys. oraz 400 tys. woltów, stanowi newralgiczny punkt polskiego systemu energetycznego. Jego przerwanie może spowodować odcięcie północnej Polski od dostaw energii (tzw. efekt domina), ze względu na przeciążenie linii niższych napięć (110 tys. i 220 tys. woltów) i ich automatyczne wyłączenie się w celu zapobieżenia stopieniowi przewodów. Zagrożenia nie zlikwiduje nowobudowana linia wzdłuż zachodniej granicy, ani dopiero będąca w trakcie prac koncepcyjnych linia w ramach tzw. mostu energetycznego Polska - Litwa, łączącego Ełk i Alytus".

Zdaniem Tadeusza Skoczковского, Prezesa Krajowej Agencji Poszanowania Energii, w przypadku powtarzania się ekstremalnych zjawisk pogodowych takie katastrofy jak szczecińska grożą wszystkim polskim miastom. Podstawowa przyczyna to stan techniczny zbudowanych w latach 60 - tych i 70 - tych XX wieku przestarzałych już i przeciążonych słupów wysokiego napięcia, stacji transformatorowych i linii przesyłowych³. Według Wojciecha Stępniewskiego, Szefa Projektu Klimat i Energia z organizacji WWF, pogoda, która doprowadziła do paraliżu Szczecina, niedługo już stanie się normalnym zjawiskiem. Podobnie jak krótkotrwałe i bardzo obfite opady deszczu czy śniegu i silne wiatry, co już można zaobserwować⁴.

Ewentualne skutki mogą być znacznie bardziej odczuwalne dla społeczeństwa i gospodarki oraz bezpieczeństwa publicznego, a także życia i zdrowia ludzkiego niż miało to miejsce w przypadku Szczecina i Województwa Zachodniopomorskiego.

¹ Rzeczpospolita z 9 kwietnia 2008 r. „Awaria jednej linii może pozbawić energii pół kraju”.

² Dziennik z 9 kwietnia 2008 r., „Połowie kraju grozi paraliż”.

³ tamże

⁴ tamże

W świetle powyższych, bardzo niepokojących informacji, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (t.j. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o szczegółowe ustosunkowanie się do zasygnalizowanego problemu i poinformowanie mnie o planowanych działaniach zmierzających do poprawy bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski